

ШЫН

1969 ч.
ИЮНЬ

28

СУББОТА

№ 150 (7996)

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди

Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

Өртөө 2 көп.

Коммунистиг болгаш ажылчын партияларның делегей Чөвүлел хуралының түңнелдеринин дугайында

СЭКП Төп Комитетиниң Пленумунун 1969 чылдың июнь 26-да хүлээп алган

ДОКТААЛЫ

«Коммунистиг болгаш ажылчын партияларның делегей Чөвүлел хуралының түңнелдеринин дугайында» СЭКП ТК-ның Чыгыне Секретары эш Л. И. Брежневтиң илетилниң чугаала-нып көргөш, СЭКП ТК-ның Политбюрозунун делегейниң ком-мунистиг шимчээшкениниң сырый каттыжышынының бы-жыгларының уланган политиктиг шугуун болгаш практик-тиг ажил-чорудулгазын, коммунистиг болгаш ажылчын пар-тияларның 1969 чылдың июнь 5-тен 17-ге чедир Москвага болуп эртен делегей Чөвүлел хуралының СЭКП-ниң төлзө-лериниң ажилын СЭКП ТК-ның Пленуму бүрүмү-биле болгаш долузу-биле чүдүлдү деп көрүп тур.

Коммунистиг болгаш ажылчын партияларның делегей Чө-вүлел хуралы коммунистиг, ажылчын болгаш бүгү хосталга-лыг шимчээшкениниң улуг чедишкени болгаш дээрзин СЭКП ТК-ның Пленуму санап тур. Делегейниң бүгү-ле демократтыг, депшилгели күштериниң эң-не калбак чаңгыс экинге үндө-лөш, империализмге уур демиселди улам ыңай калбар-тырып улуг салдары Чөвүлел хурал чедирер. Марксизм-лени-низмниң, пролетары интернационализмниң принциптеринге делегейниң коммунистиг шимчээшкениниң сырый каттыж-тарының орунуна Чөвүлел хурал чугула үе-чада болган.

Ыңаа хей кирижичилиг Чөвүлел хуралды чыылдырган фак-тының боду-ла кижил төрөлгөтөннүң килер үези холбашан шимчээшкениниң салым-чолу дээр боттарының бөдир хары-салгалын коммунистиг болгаш ажылчын партияларның ме-дереп билит турарын бузууралды-биле бадыйтаан. Партия бу-рузунун эрге-ажы оортан хоорунбас болуп турар шимчээ-шкениниң нинти херээ дээр коммунистиг болгаш ажылчын партияларның сырый каттыжышынының, чаңгыс эңче уг-ланышынының күштелит турарын Чөвүлел хуралдың бү-гү чорудулгазы көргүскөн. Ол угланышынының хөгжүдери-ге болгаш быжыгларына Чөвүлел хуралды белеткеп болгаш чорудуп турганының аргалары илгин берген, ол аргалар болза айтырылганы хостуг, демократтыг өзүга чугаалазын көөрү-биле, документалары коллективтиг амылдап кылды-ры-биле, калбак ажит-чакты чок чорук-биле, өзүлү-ла эш-хуу-зунун дөк эргиле жады амылдажылгазы-биле тодаргайла-тып турган.

Чөвүлел хуралга хүлээп алдыганы документалар делегей-ниң коммунистиг шимчээшкениниң хөгжүдөзүнүн амыг үе-чадазы эңс сорулгаларына болгаш хергелдеринге, им-периализмге ууру, улустарның национал болгаш социал хос-талгазы дээр, тайбын, демократия болгаш социализм дээр демиселди күштелдирериниң сорулгаларына буюн таарып турар.

Чөвүлел хуралдың документаларында, оң кирижичили-риниң чугаалазында коммунистиг шимчээшкениниң улуг ду-жуглазы түндүктинге, делегейниң амыг хөгжүдөзүн ханы-зы-биле сайгарган, марксизм-ленинчи теорияга чугула са-лышыны оларда бар болуп турар.

Чөвүлел хуралдың хүлээп алганы «Амыг үе-чадада им-периализмге ууру демиселдиң сорулгалары база коммунистиг болгаш ажылчын партияларның, антиимпериалисттиг бүгү күштериниң чаңгыс эңс» деп документ эң чугула ужу-дуз-лыг болуп турар. Делегей хөгжүдөзүнүн кол шугуун ам-даа революцияны болгаш социализмни, тайбынның тодаргай национал-хосталгалыг шимчээшкенини күштери тодаргай турар дээр маргыш чок фактыны документте демдегелз. Империализмге ууру бүгү демиселди чаа, улам бөдир деңгел-ге көүрөдириниң орунатын, бүгү делегейге калбак улус мас-саларың хөдөлүшкениниң чаңгыс эңсиг болурун практи-ка мырынга организастарының орунатын ол документте онзалал демдегелз.

Делегей хөгжүдөзүнүн, империализмниң агрессив поли-тиказының утша-шынарының болгаш бодууну болгу дөг ур-жунтарының марксизм-ленинчи анализин империализмге ууру чаңгыс эңс хөдөлүшкениниң тодаргай турмуку-биле документте сырый холбаштырган. Ол болза амыг үе-чадазын-ыш кол революцион күштериниң—социализмге делегей сис-темазын, делегейниң ажылчын эңсиги, национал-хос-талгалыг шимчээшкениниң сырый каттыжышыны дээр де-миселди улам-на тодаргай сорулгалыг болулар арганы бер-ип турар.

Бүгү делегейниң антиимпериалисттиг, революстуг шим-чээшкениниң чаленгилни социализмге система болуп дээр-зин Чөвүлел хурал база катал бадыйтаан. Социалисттиг сис-темазын болгаш оң сырый каттыжышынының улам ыңайгы чедишкениниң, чаа нийтилер тургузунда бар болуп турар бүгү аргалары эрге-чагыргада турар партия-ларның канчаар амылдаарында эрги делегейге ууру чаа де-легейниң чедишкенини демиселди шимчээшкениниң чеге-зи-биле хамааржыр. Социализмге делегей системаның быжыглар-дугайында сакшы салышының дээр-ле оң-биле кады деле-гейниң революстуг чорудулгазын хөгжүдөр дугайында, им-периализмге ууру боттук демисежириниң дугайында сакшы са-лыр дээр оң-дур.

Социалисттиг системаның сырый каттыжышынының хер-ээнде кол угланышы болгаш, социалисттиг интернациона-лизмниң принциптерин чайгылыш чокка боттадылар, со-циализмге күрөлдөргө национал болгаш интернационалдыг сорулгаларын шын дүшүрер, бот-бодунга акы-дуума дуза-ламчыны болгаш бот-бодунга деткимени хөгжүдери болуп деп, чүвени Чөвүлел хурал бадыйтаан. Чөвүлел хурал социализ-миң камгалаары — коммунисттерин интернационалдыг хүлээ-лэзи болурун онза чугулапал медегелз.

Чөвүлел хурал революстуг демиселдиң амыг үе-чадазын-да-даа кол шимчедикни болгаш мобилизачы күш болуп ажылчын аңгының ролон онзалал демдегелз. Напистиги чурттада күш-ажылчы тараачынырың, депшилгели ик-толгилгениниң, аныктарының, революстуг улуг аргаларын, демократтыг, антиимпериалисттиг бүгү шимчээшкениниң ужу-дузаның, Азияны, Африканың болгаш Латин Америка-ның улустарының национал-хосталгалыг шимчээшкениниң делегейниң революстуг чорудулгазына өзүп турар ролон Чөвүлел хурал демдегелз.

Империализмге ууру, тайбын, дээр демисел коммунистиг болгаш ажылчын партияларга ажылчын аңгының эңс сору-лгалары дээр демиселден, социал система болуп капита-лизмге ууру, боттарының чурттарына социализмниң болгаш коммунизмниң тийлелгези дээр демиселден чарылбас туудуш болурун Чөвүлел хурал онзалал демдегелз.

«В. И. Ленинниң төртүтүнгөн хүнүнден бээр 100 чыл өнү-мү дугайында» Чөвүлел хуралдың хүлээп алган Кыгы-рың принципталдыг ужу-дузалыг болуп турар. Ленинниң коммунисттерниң өсөрлүш чок шыңчызын документте ба-дытаан, оң делегейге бүгү-ниги ужу-дузалыг демде-гелз. Делегейниң коммунистиг шимчээшкениниң чаңгыс эңс-ниң идеология үндөзүнүн допчу хевир-биле илгерилээ. Кыгырыг Ленинниң юбилейни Ленинниң идеяларын кал-баа-биле пропагандалаарына ажыгларың, массаларга ком-мунисттерниң идеология ажилын күштелдиреринче коммуни-стиг болгаш ажылчын партияларны угландырып турар,

Чөвүлел хуралдың өскө-даа документаларының эң чугула-зын СЭКП ТК-ның Пленуму демдегелз турар. Оң хүлээп ал-ганы «Вьетнамга хамаарышпас чорук, хосталга болгаш тай-бын!» деп Кыгырыгы коммунисттерниң дайынчы пролетаржы эл-сеткил каттыжырылганын, вьетнам улусту деткири-биле хөдөлүшкениниң моон соңгаар-даа кады боттадырыңга оларын шимтирлерин бүгү делегейге көргүзүп турар.

«Тайбыңы камгалаарың Угуулгазы» коммунистиг шим-чээшкениниң антиимпериалисттиг дайынчы чаңчылың үргүлчү-лөп турар. Амыг үениң кол айтырылганының бирээзиниң талазы-биле делегейниң коммунистиг шимчээшкениниң нин-ти турмуун, делегейниң термоядролуг дайынын болдурубас дээр демиселге демократтыг болгаш тайбынга ыңайшылдыг эң калбак күштерин каттыжырыңга угландырган турушту ол документте айткан.

Социализмниң туруштары быжыгларыңча, империализмге ууру, боттарының социал болгаш национал хосталгазы дээр демиселди турар улустары бүгү хемчег-биле деткиринче, улустарың тайбын болгаш айыл чок чорун хандыра-рыңча база термоядролуг дайынны болдурубасчы, янзы-бүрү социал тургузулуг күрөлдөргө тайбын догуннаашкыны-ың принциптерин бадыйтап тургузарыңча СЭКП-ниң, Совет күрөлдөргө угландырган политиказын Чөвүлел хуралдың до-кументаларыңга-даа база ол ышкаш оң кирижичилириниң чугаалаарыңга-даа калбаа-биле деткирин Пленум чаагай кү-лөп ханышыны-биле демдегелз тур.

Тургуштуң келген чөүлдөзүниң ажил эрттеринче, ком-мунистиг шимчээшкениниң чаңгыс эңс быжыгларыңча мар-ксизм-ленинчи партияларны шугуунуң шыныын Чөвүлел хурал бадыйтаан. Олче орун — империализмге ууру кады ха-дөлүшкениң, акы-дуума партияларны аразында харыл-заалары болгаш холбашары бүгү хемчег-биле калбартыры, партияларны теоретиктиг ажилын түңнел байдыары, мар-ксизм-ленинчи теорияны камгалаары болгаш чогадыкчы өзү-биле хөгжүдери болуп.

Марксизм-ленинниң арыг чорук дээр, ревизионизмге, догматизмге, национализмге ууру чайгылыш чок демисел компартияларның хурулдеги быжыгларыңча, коммуни-сттерниң интернационалдыг сырый каттыжышынының, ре-волюстуг уруу шимчээшкенини оларын авангарды ролон бедидериниң эргемин чугула чүлү болуп дугайында Чөвүлел хуралдың түңнелиниң улуг ужу-дузалыг болганын СЭКП ТК-ның Пленуму санап тур.

КНП-ниң амыг удурутпазының даштыгы политиктиг уг-ланышыны, оң чарылдыкчы политиказы акы-дуума партияларны хей нуруузуң талазында шимтирлиг өйтуш чавышыңга таарып турарын Чөвүлел хуралга калбар-ган санал-аналдарың солчулгалы көргүскөн дээрзин СЭКП ТК-ның Пленуму демдегелз тур.

Чөвүлел хуралга СЭКП-ниң төлзөлериниң чугаазыңга то-даргайлаан турушту Пленум чаңгыс эл-сеткил-биле бадыйтап тур. Кыдаттың амыг удурутпазының антилининиң идея-лай айтырылганы ууру, оларын чарылдырыңча поли-тиказы болгаш улуг күрөлдөргө даштыгы политиктиг уг-ланышыңга ууру СЭКП элтеп чок демиселди чөүлдөр. Коммунизмни тургузуп турар совет улустун эрге-ажыктарын кандай-даа халаашкындаран камгалаары-биле партия бүгү чүвени кылыр. СЭКП моон-биле кады совет болгаш кыдат улустарың үндөзін эрге-ажыктарың дүгүлү турарын бө-рымдалап турар. Кыдат улусна хамаарышты совет улустун, Совет Эвилелинге болгаш социалисттиг өскө-даа чурттага ха-маарышты кыдат улуста база-ла чигиниң чок туруп турар найыралчы сеткил-сагышы камгалаар болгаш деткири-биле СЭКП моон соңгаар-даа оралдыжыр.

Совет Эвилелиниң коммунисттер болгаш ажылчын чоннары делегейниң коммунистиг шимчээшкени-биле интернациона-лыг эл-сеткил каттыжырылганын илгерилеп база бистиң партиялыстыг политиказын бүрүн деткип турарын Пленум демдегелз тур.

Коммунистиг шимчээшкени бодунуң хөгжүдөзүндө чамдык бергелер турзажы, антиимпериалисттиг бүгү күштерин дай-ынчы авангарды, амыг үениң эң күчүлүг политиктиг күмү болуп деп чүвени коммунистиг болгаш ажылчын партиялар-ның делегей Чөвүлел хуралы база катал көргүскөн.

СЭКП ТК-ның Пленумунун доктаадыры болза:

1. Чөвүлел хуралдың хүлээп алганы: «Амыг үе-чадада империализмге ууру демиселдиң сорулгалары база коммуни-стиг болгаш ажылчын партияларны, антиимпериалисттиг бүгү күштериниң хөдөлүшкениниң чаңгыс эңс»; «В. И. Ленин-ниң төртүтүнгөн хүнүнден бээр 100 чыл өнүмү дугайында» Кыгырыгы; «Вьетнамга хамаарышпас чорук, хосталга бо-логаш тайбын!» деп Кыгырыгы; «Тайбыңы камгалаарың Угуулгазы» деп документаларың чүдүлдү деп санаар.

2. Чөвүлел хуралдың түңнелдеринге даянышкан, мар-ксизм-ленинниң болгаш пролетары интернационализмниң принципталдыг үндөзүнүн делегейниң коммунистиг шим-чээшкениниң сырый каттыжышынының СЭКП-ниң чай-гылыш чок шугуун үргүлчүлөп, коммунисттиг партиялар-биле бүгү шугуларга харылзаалары бүгү хемчег-биле хөг-жүдөр, буржуа идеология ууру, марксизм-ленинчи өвө-дигиниң арыг чорук дээр, барыын болгаш «чөв» ревизи-онизмге база национализмге ууру демиселди чөүлдөр.

3. СЭКП ТК-ның Пленуму СЭКП-ниң болгаш Совет күрө-лдөргө даштыгы политиктиг шугууну чүдүлдү деп санап тур. ССРЗ-ниң даштыгы политиказы антиимпериалисттиг күштер-ниң нинти демиселден, социалисттиг чурттарың дем каттыж-тырылганың күчүзүн болгаш сырый каттыжышынының быжыгларыңга чугула ролду ойлап турар болгаш моон соң-гаар-даа ойнап, империализмниң агрессив планнарын үзө ша-варынын, тайбыңы камгалаарың болгаш янзы-бүрү ний-тилер тургузулуг күрөлдөргө тайбын догуннаашкынының принциптерин бадыйтаарың, улустарың хосталгалыг де-миселди деткириниң дөштиг чөпсөз болуп.

4. Экономиктиг, эртем-техниктиг чедишкенин болгаш оран камгалаарың быжыгыңың ССРЗ-де коммунизм тур-гузуушунуң, антиимпериалисттиг демиселге болгаш рево-люстуг чорудулганы калбартырыңга онза чугула ужу-дуза-лыг болурун барындаалаш, СЭКП ТК-ның Пленуму күрө-лдөргө болгаш беш чылдын анаалгаларың күсөдирин хандырыңча, эртемниң, кулуттарың болгаш уран чүдүлдү талазыңга чаа-ча бедитерин чаалап алырыңча партия, совет болгаш ажил-агыг органдарың онза кичээлдерин угланды-рып тур. Бүдүрүлгениң ажитыг чорук бедидеринче, эртем-техниктиг депшилгени дүргөдөргө, күш-ажылдың бугу-

ЧАА НИИТИЛЕР ТУРГУЗУУШКУНУНГА СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИН ЧЕДИИШ-КИННЕРИНИ КАЙГАМЧЫК УЛУГ УЖУР-ДУЗАЗЫН БАРЫМДААЛАШ, СЭКП ТК КОММУНИСТИГ ТУРГУЗУУШКУНУН УЛУГ ЧААГАЙ ПЛАННАРЫН БОТ-ТАНДЫРАРЫ ДЭЭШ, БИСТИН ПАРТИЯВЫСТЫН БОЛГАШ СОВЕТ КҮРҮН-НИН ҮНДЕЗИЛЕКЧИЗИ В. И. ЛЕНИННИН ТӨРТҮТҮНГӨН ХҮНҮНДӨН БЭЭР 100 ЧЫЛ БОЛУРУНГА ТӨЛЕПТИГ УЖУРАЖЫРЫ ДЭЭШ УЛАМ ЧҮТКҮЛДҮГ АЖЫЛДААРЫНЧЕ БҮГҮ ПАРТИЯ ОРГАНИЗАЦИЯЛАРЫН, БҮГҮ КОММУНИС-ТЕРНИ, БҮГҮ СОВЕТ УЛУСТУ КЫЙТЫРЫП ТУР.

Коммунистиг болгаш ажылчын партияларның делегей Чөвүлел хуралының түңнелдеринин дугайында СЭКП ТК-ның Пленумунун 1969 чылдың июнь 26-да хүлээп алган доктаалындан.

рунчүлүүн өстүреринче, бүдүрүлгө күчүлөрүн эң дүргөн ажыглап кииреринче болгаш эң акы-агылдарың, бар ту-рар курлавырларын бүдүрүлгөге улуу-биле хаара тудуп кии-реринче бүдүрүлгө коллективтериниң, тудугларны, совхоз-тарны, колхозтарны күженишкенин моон-биле турар ужуруг.

5. Делегей Чөвүлел хуралының түңнелдери-биле холбаш-тыр идеология ажилын күштелдирер эң чугула сорулга бо-лур. Партия организациялары парлаганы, радио, телеви-денини, лекцияларны болгаш өскө-даа хевирлерин калбаа-биле ажыглап тургаш, Чөвүлел хуралдың түңнелдерин бол-гаш оң хүлээп алган документаларың пропагандалаар тала-зы-биле идепкейлиг ажилды калбартыры эргемин чугула.

6. Совет патриотизминин өзүзүң, социалисттиг чурттарның улустары-биле, социал болгаш национал хосталга дээр, де-мократия, тайбын болгаш социализм дээр демиселди турар бү-гү улустар-биле найыралды, акы-дуумалың чоруктуң болгаш интернационалдыг эл-сеткил каттыжырылганың өзүзүңга бистиң улусту-бушту кичиздеринче уланган СЭКП-ниң шугуунуң өсөрлүш чогун Пленум бадыйтап тур. Бөдү-мүк партиязы болгаш Төзөн чурту дээр чогааралың өзү-зү, оларны чечетелдиреринге бүгү күмүн бээрде белени,

★ Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелинде

Малга четчир чемнерни белеткээр

Республиканың колхозтар-ында болгаш совхозтар-ында мал чемнерни ажаап алырың-га белеткелдиң база чемнер-ни белеткелди турарында айты-рымы Тыва АССР-ниң Ми-нистрлер Чөвүлелиниң хура-лында чыгарылган көргөш, эртерек чыгарылга хей-хей ажил-агылдарга чемнер бүдү-рериниң деңгелди күдү болгаш чорук нийтиңиң мал ажилы улам ыңай хөгжүдериң дыма шалтытаан. Малдың продук-тузуң куудулаткан болгаш продукцияны бот-өзүн бел-леткел деп, хуралга демде-гелз.

Көдө ажил-агыл министр-ствозунга, элөөн хей райкусе-тернар болгаш районнарың көдө ажил-агыл бүдүрүлгө эрге-жөлдери малдык чөм-суурун быжыглар талазы-биле кол-хозтарны, совхоз тарың удурутпазыңга чөүлөп не-гелде ам-даа салбыр, мал чем-нери кулуттарың эң ча-лыс дүктүткөн алып чорук-биле элетиң, сизге кезер чердерин аныктар, хей чыл-ды үнүштер тарап кулуту-рут оларды тургузар та-лазы-биле кошпак кемчелер айт турар. Оң түндөлдө мал чемнери белеткелдиң план чыл бүрүдө күсөткөмөй келген, 1968 чылда колхозтар болгаш совхозтар сизге кезер чердерин аныктарың план чыл бүрүдө 17,1 хуу күсөткө, а бот чылда байдал база эңс.

1968—1969 чылдарың кыш-таагызыңың эргезинде республиканың колхоз тары болгаш совхозтар болгаш чемнери-биле күдө 33,6 хуу (оң иштөөн сизге 33,6 хуу), шымтыг чемнери-биле 17,2 хуу, мал чеми тары-биле 47,4 хуу хандырылган турган. Ол болза ортумча-биле чиккеке ал-гап бир баш малга күдө 4,9 центнер чемнерге, елпиз-ам болура, а хергелде 16,5 центнер турган.

Шынааларың, сизге шөдө-рин, хей болгаш чаңгыс чыл-ды мал чеми кулуттарың барык сугарбайн турар. Оң түндөлдө оларың продук-тузу эң чавыс бөзү артып-

рүп белеткелерин планна-рын ажил-агыл бүдүрүлгө чуга-агып күсөткөп, нийтиңиң бу-зур малдык чемнери-биле бүрүн хандырып болур деп айт-кан.

Көдө ажил-агыл министр-ствозунга, райкусекомнарга, «Сельхозтехника» салбыр-ларың, көдө ажил-агыл эрге-жөлдериң болгаш кол-хозтарны, совхозтарны удурутпазыңга болгаш тускай эртемниңдеринге даас-калы болза:

сизге ажаап алыр бүгү тех-никазы бот чылдың июль 1-де, сизге комбайнарың аг-густ 1-де септен доор:

шынааларың, оларарың кырын болгаш кол үндөзүн ажилдериниң доктаалың план чыл күсөткөп, колхозтар болгаш совхозтарга мал фер-маларың чогуунта үр чыл-ды кулутурут оларды тургузуп, сугарып болур тер-лерге чемниңдиреринге амылдашкан, сугарылганы организаастар:

тарымал мал чеми кулут-раларың дүжүтүп бедидер сорулга-биле бүгү ажил-агыл-ларга шөдөрин өй-шөндө үдүрүлгө сайырадыр, суга-рылганы устактарга суга-рылганы үзүктөл чок чору-лар организаастар:

өз-шымтыг дүшкөн хире-тергеин барындаалаш, июль-дун баштайгы оң хопууну төңгөүчү чөдөр септөлө, по-гаан чемни, суламы, арбайлы сизге кезер немет тарымы, оң-биле күсүк, кымыс бол-гаш чакыс олар тургуштарың тоогуунга мал чемнериниң не-меде куларгырын тургузар:

бүдүрүлүгү, бүрү даг-ланыш, шагар-өбүтү белеткээр чөм-сууру организаастар, ажил-агыл иштөө, тулаалыг болгаш чадап үнүштерге чергерге, сугарылганы буга-зыл кыдырларга болгаш өскө-даа чертерге хол калдыр-лары-биле сизге кемчелдери чорудор:

тракторну ажыглар-биле чергелештир айттың сизге кезер машиналарың болгаш ажил-агыл иштөө, тулаалыг болгаш чадап үнүштерге чергерге, сугарылганы буга-зыл кыдырларга болгаш өскө-даа чертерге хол калдыр-лары-биле сизге кемчелдери чорудор:

Бүдүрүлгө сайыраңгайжы-ларынча уланган, идепкейлиг болгаш үр-түндөлдү чога-дыкты сайыраңгайжыдыла ажилың хей чылдар дүжү-аанда чорудуп келген дөм республиканың бүдүрүлгө тер-лериниң сайыраңгайжыдыла кылдыр болуп чогадыкчы-лары Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиуму Ху-дудула бажыктер-биле ша-наан. Оларын аразында Ты-вааның автобөдөргө завод-дун слесарь-шуктукузу В. И. Барков, «Тывагабзет» комбинаттың бус-биле ажил-даар электротехник пех ва-чалыгын Н. И. Зверков, «Ты-ва даг-дугу» комбинаттың арысчаларың пех ва-чалыгын А. С. Курлатов, 1-дугаар «Тыва автооруктран» АТБ-ниң кол механиги А. С. Шарыпов болгаш «Тыва да-дугу» комбинаттың даг тран-спортунуң пехиниң электротех-ниги О. М. Шенюков олар бар.

ЭШТЕР Д. Б. БУЗУР-ОЛГА, Г. Ф. МАНАНКОВКА ТЫВА АССР-НИН АЛДАРЛЫГ ЧОГААДЫКЧЫ БОЛГАШ САЙЗЫРАҢГАЙЖЫДЫЧЫЗЫ ДЕП ХУНДУЛУГ АТТЫ ТЫПСЫР ДУГАЙЫНДА

ТЫВА АССР-НИН ДЭЭДИ СОВЕДИНИН ПРЕЗИДУМУНУН ЧАРЛЫН

Бүдүрүлгө сайыраңгайжы-дарынча уланган, чогадык-чы сайыраңгайжыдыла ажил-чорудулга талазы-биле ары-хавылдыг болганы дээр Тыва АССР-ниң алдарлыг чо-гаадыкчы болгаш «Сайзы-раңгайжыдыкчы» деп ху-дудат атты тыпсыры болза:

Доржу Базырович БУЗУР-ОЛГА — «Тывагабзет» ком-бинаттың бүдүрүлгө-техниктиг кичилдигин чалдыжтыр; Григорий Фёдорович МА-НАНКОВКА — «Тыва даг-дугу» фабрикаың кол инженер-и.

Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун Даргазы Б. ТОДЧАНМАН, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң Президиумунун Секретары К. БУДУК ООЛ.

Кызыл хоорай, 1969 чылдың июль 27.

ЧОГААДЫКЧЫ ИШЧИЛЕРГЕ БЕДИК ШАННАЛАР

ЧУРУКТА: цехтиң мурнакчыла-
нының бирээзи коммунист Д. Ан-
аа.
А. МЕЛЬНИКОВТУҢ фотозу.

**ПАРТИЙЖИ
АМЫДЫРАЛДАН**

дыралга таарымпас чүүлдө
кылып турган, ыңчаарга партия
тыя хуралында коммунисттер
нын кайгыз-даа партиянын
мурнуна оң багай үгүлдөр
дерин шыгыгыз буруу шалпаа
Партиянын сагылга-чүрүм
үрээр чорукту ыңчаар көөр ч
рук устачы негелдерини
гынырыга багай салдарын
дирип турары чүгээзек. Х
рын моюн жүжүрүндө чыгыс
ла кижиге каш удаа-даа чүрү
ну үрей бээр чүүлдөр турган
келир.

Ажылчу чынар камыры-
терия мөзү-шымарын ола-
нын ажы-хөтөөнө, ажа-
чынын көрөт
Моңа жууруна партияжы
румун нормаларынан бичи-
лаа бол хакхын чүтүлөр
шыйтылпир-биле чайлаа
ууругу, чүтө дээрбе бичи-
чүдөн уулг көм-буруу уу-
болур. Чамдык партия орга-
нацияларынын бо таламы-би
ажылдына четтестер ам-
бар. «Россия» сохтохтун
ам элчин камырын эш
кушер базала угулуг ала
лан турда, олче кым-лаа
гын салбаан. Түнөйлөнө,
будуну ажылдына өөрү-би
агадалашкын организация

оларның арасынан аяр кем-
тең үүлеген киши
турган, а демги коммуни-
стун шутт эскербейн ба-
Коллективистин иштинге са-
га-урумун саядашын, ба-
когарар таварлыганы бол-
тур турган чуулал ол ажы-
агыга база турган.

Бодунга коммунист бей-
адын бузартадын турар инди
кижилер партиянын хүрээ-
инеге турбас жуурул дээрэ-
партиянын ХХП сьезиянын
негөөн. Илдыг турбузе, бу-
тиянын чамлык организация-
лары, илангыга «Россия» с-
хозта партком (секретары
Поквартос) ол негеделер
лазы-биле шинтирилг
болуп турар.

Коммунист тургузууш
нун сорулалары партия о

низиализацияларни мурну
улам-на улуғ негеделерни
дист турар, ычынган ком
нып буруу алабан дука
каныг ажилда турары
маан чокка коллективни а
дыралыгн булуун ролюн
дурун, казан-лаа, казан-ла
гу чубеге уаагер-лел булу
р-ла, чубеге ычарлаа чеднш
ниг булу ышлар.

Пенум районда поли
формацияны чоруп тур
нып дугайында айтыры
база туралаанып кереш.
талазы-буге хемгеш
ажылдап кылган.

Х. ОДУП-ОДУП

Алдын

дүргектер
«Сүт-Хөл» совхоз
Алдан-Маадыр саа
рында төп кыргы
пунктузун көрдү

шимен кастаан, ы
ажыл хайымшыкы
улаып турар. Кы
дага белекел ажи
баш бурунгар эки
ганизастап, планы
гааткаш, ону парт
га активци киржи
ги-биле бадыйаан.
ээлчек-биле ажила
72 кыргычкы, оон и
чапычкы, септекчи,
тү шарымр, класт
сорттар кижилер
ту ажидалап ту

Пунтунуң эргелек
коммунист О. Хоо
оол ажил-херекта
башкарып туурар.
Салбыр ниятизи-
19090 хойну кырга
ажылдың графигин
гускан. Бастайгы
кегде О. Самбыл-Но
нуң хоюн кыргаан.
хостуң эрткен ч
тиилеги кыргыс
ры М. Чылбаадай
Монгуш, М. Камба

ХОЙЖУ ДЕПУТАТТЫҢ
А Ж Ы Л - И Ж И

Кижилерин а
даарыга таарым
байдалды тургу
янты чечмнелге
бар, лопарлар амда
чечин белегеп та
Кыргыкы велел
уругарынга яслин
за организастан.
1969 чылда са
күрүнгө 25 топпа
дужалар күтүзгө
Саабар ол соорул
чединшикнинг кү
шыдар.

М. СУНДУКА
Чөөп-Хемчик рай

раган кирер чаа к
ны бо чазын бо
күжү-биле тудуп а
Ол ам колхозтун
накчы малчыны де
надып турар. Чүе
онааштыр 111 ху
ны алган, бир хо
на 2,7 кг дүктү ам
гып ап турар.

Ы Ы Н

Ойдуң-оол олардың ч
рылдан алдыны.

Чайлакташында
малчынарың эми
чууталашыңа кичоң
лары чууга. Бө чыдаң
15-те республика
башчысы. Азат бу
болган сазарын көрдү
лазы биле көрдүң
организацияларын со
лармын дугагында
рыгын чуугалашың
аңда түшүн алган дө
малда кичилерин эки
даарыңа таарымчалы
дада тургузганы, о
вегелде, херегелени
найткан болурун опзал
дегелен.

Ничангач Уаут-
малчынарының нег
чөптү-биле шийтирлэ
се чогуру.

баритник, морулуучу
динтик, алдыңкы
гаш мөңгүнүн ба-
шыл черин тып а-
нар. Ында ам руда
базырдыл газ ми-
улул комбинады
нуп турар. Оң
тайгы ээлчээ ажы-
1972 чылда кире-
Тууду ажилдары
чулуг даг-транспор-
рилгези-биле ханды-
ган. Ажын арга-
чорутунар ажилда
фронттуу улам-на
барып турар. Ол-л-
оруктар туттунуп,
талганын хей көт-
миңнары өзүл үн-
рар. Улуг үр үе эр-
де-ле Төрзөн чу-
нартазынга база б-
хорай тытпын же-
ЧУРУНТА: Мад-
ниң байлактыг на-
В. МОРГУНОВТУ
фотозу.

(СЭТА-НЫҢ ФОТОЗ
ИНА)

А В А Н Г А Р Д Ы

базым амгы беш чыл планы болган. Ам телевидетинин турар чаа беш чыл планы бистиң бурунгаарлаарыны улам дүргө-дедири сорулгалыг.

Социал-политика талазы-биле партия социалисттик демократияны улам ыңай жог-жүдериңиң болгаш Совет күрүмени быжыг-лаарының бирги чергениң ужуру-дузанын үнелеп көрүп, улус массаларың чогаа-дыкчы идеяларын болгаш политиктиң медресин бедейе дугайында, совет патриотизмге, социалисттик интернационализмге болгаш чуртунуң буюлу ээлерин болур сагыш-сеткиге оларны кижизидер дуга-йында сагыш салышыктын доттаамал салып турар.

Коммунизм тургузуушкунуңа чаа-чаа тилелгерине ажилчы чоннары мобили-заставышкан, ленинчи партия Совет За-мелинин улустарының мурнунга бодунуң бедей хулазгезин болгаш бүгү делегейниң ажилчы аңгызының мурнунга бодунуң интернациональ хулазгезин төлөткүп күүсөдир турар. Совет чуртунуң күчүзү бис-тиң чедикшиктериниң хамаарып турар, социалисттик бүгү дем каттыштырыл-ганының база-ла биче эвес хире-черге-зиле хамаарып турар, делегейниң рево-люстуг шимчээшкенин деткири, капитал-

дың чурттарында ажилчы чоннары ко-лонализминң дарлалын ап өткөпкө ду-с-тарга чаа, социалисттик нийтилер тургу-зунуң улугер-чинизинң күжү бистиң ор-галарыстан база хамаарып турар. Комму-нисттик болгаш ажилчы партияларынң делегей Чөвүлел хуралына Совет За-мелиниң Коммунисттик партиясы, оң дөмчи Төп Комитети пролетаржы интернациона-лизмге бодунуң чайгылыш чок шыгысын бүгү күштүү-биле база натап бадыткан.

Коммунисттер болгаш бүгү совет кижилер бүзүрелдинң сеткил-сагышы-биле, юрук киришкени-биле Чөвүлел хуралдың ажи-лының түнелдерин, оң төвүлүг доку-менттерин хулазеп алган. Коммунизм тур-гузуучуларының хей миллион массалары Ленинниң улуг партиясын доңдык ху-лазгезин улам сырый каттыштырып тай-бың болгаш социал депшилге дээш бүгү кижиге төрелгениң келир чырыгыг үези дээш демиселдин нийти херзине бо-тарының салышынынын моон сонго-дээ көвүдөдирин быжыг шийиткири-биле илгерилеп турарлар.

(«ПРАВДАНЫ» ИЮНЬ 26-ДА МҮРҮНҮК ЧҮҮЛҮ).

Кижиге болгаш ооң ажил-херээ

УРУГЛАРЫН САНАП ЧЕТПЕС

— Баштайгы ужурамыла дин кижизин, РСФСР-нин ал-дартыг эмчизи Лидия Ива-новна Кабышевага чеде бер-дим. Дилегин дамычыларга хулазгезин бергеш:

— Четтирдим. Хулазгезин-диги. Урууларын камнаар деп угбанаар дамычылар силер — диди.

Оон бээр-ле Лидия Иванов-на Кабышеваның дугайын со-

хайныктырган — деп, Лидия Ивановна чуталайдыр.

— Улуг кижиге канчаар аа-раанын, канча аараанын бир-ден-бирээ чокка экиге чутала-лап бээр болгай. А бичин кижилерден ындыг арга чок, бо байдал эмсирей, аарыгы то-дарадырын улам нарыладып боор аа, эмчи?

алды — деп, райондан уруун өмчиледиң келген угбайның арай кезээликтей өөрүшкүлүг келгенин утпаан мен.

— Кандыг эмчи-лир, уг-бай?

— Чазык-чагайы аажок, ийи-чангыс тывалаар, хар-на-ны 40 чаа-ла ажа берген. Бичин чаш кижиниң аргелеп, алаактыргаш, ойнарактар ту-дускаш, ол аразында-ла шин-чип кааптар чорду. Чанынга каш-даа кижиге орду ийин он. Оларның демги эмчиниң ху-дундунда аажок, Лидия Ивановна дээш бир-ле чүе айтырын, сүмележин турар. Сес билер болза, чуну айты-рып, сүмележин турарын би-лиң алгай өртк. Ол-даа уру-лар өмчелгенин улау эмчизи боор. Дартаа база келинер дөң чүе. Дукманың чедир-жин бээр сен аа — деп, угбам уламчылаң.

Эргениңе угбамын кызын туруп алгаш, хоорайнын уру-лар воисультанттарыңа кады бардым. Ийиги сагыче үнө чазаны өрү ак халаттың кижиге үнүп орда угбам хөлөй берди: — Дүмүгү улау эмчине бо тур, дүмүгү.

— Болар-даа шынап-ла улау эмчи болду ийин. Рес-публиканың Кады камгалал министрствозунун кол педи-атры Лидия Ивановна Кабы-шева деп кижиге-лир. Россия Федерациянының алдарыг эм-чизи деп күнүлүг атты бо чылын алаа тывыскаң.

— Хөөкүйүң, ындыг буян-чыг кижиге алдарыг ат ты-выскай кымга тыпсыр боор, шынап-ла. Хей-ле уруларга буянныг ачыын чедирген ки-жиге-лир. Мындыг эмчиге бир уугаар ужурашканын он. Ча-раанга база катпал калы ки-нер бис. «Уруунуң ийинчи, эмчел кааныңага четтирдим» деп дамычылар сен — деп, уг-бам диледи.

Бичин кызының аарыын өм-чилеп алган угбамын дилээп күүсөдир, буянныг мергежил-

нуурган, эш-өрү-биле чута-лажып, демделгелер кылып келдим.

Эмчиниң дугайында дара-зында одуругларыңа демдел-гелерден ушта бижээп, номчукчуу сонургалдым. Ивановна хоорайга медицина институтун дооскан соонда Лидия Ивановна Кабышева Чита облазында ажиллап бар-ган. Орта 1955 чылга чедир чоңга бараан болгаш, Тывага ажилдаары-биле келген.

— Час булузунда, мар-тың 15-те, Тывага келгениңиң ир чөлө утпас мен. Баштайгача эмчизиниң, оон соонда урууларын халдаарың аа-рыларын эмнээр салбырың аргелекчизинге ажиллап тур-дум — деп, эмчи чуталай-дыр.

— А Тываның районнарын-че чораш силер бе? — деп айтырдым.

— Республикада чорбаан районун полдунда чок. 1960 чылда урууларын кол эмчи-зине томуйлаткан, Тываның бүгү районнарын кезип, бичин чурттарга бараан болуп кел-дим. Баштай Тывага көрө ту-румда эмчилер чедипшес, илан-дык аажо-жон. Чүге дээр-ге, дээди өртмөңгө эмчилер олор-га бараан болуп турар апарган, чаа эмнерин саны көвүдөз, хей аарыгларың чажыды билгине берген. Каш чыл бу-рунгаар уруулар аарымынң талазы-биле Москвалың өртөм-шпичиле институтуна ийи чыл өрөдөдүм. Ол ийи чыл маңи билимин улам байдып билип алган чүдүлдериниң аны-яктарга дамычылар күзелини

— Иччалгаш уруулар эмчи-ниң ажилы берге, онза ха-рымысалгалыг. Бичин кижиниң организмни, онкай байдал-дарын аарыгларын дугайын ханы билбес болза, уруулар эм-чизинге ажилдаары берге. Аарыгны соора танааш, эске эм берипсе канчаары? А эң көл чок үези бичин чаштарга ынак. Каныг-ла урууга бо-дунуң уруу-биле бир дөмөй аездик, сагыш чонгыр болуп ужураут—деп, Лидия Иванов-на чуталады.

Алардыг эмчиге бүгү Кы-зылга, дарта Тора-Хемге, оон соонда Эрзинге-да барып бу-тур. Каш-даа дарга кылар ажилы, сагыш чогаар чүе-зи чангыс—бистин уруулары-ның кадым, аас-кежиктиг чуртталганы дээш демөөл ол.

Ол барган чиринге-ле аны-як эмчилерин өрдөп, дарга арга-сүмөниң өргөн, бичин-лерин эмнээр чорут.

Лидия Ивановна Кабышева бо кижиге харыскалыг ху-лазгези хей-ийиниң ажи-лынга идеялыг кире-ле ун-шакты база тыттырар. Он Ка-дык камгалал министрствозун-да партия организацион-нын секретарыга үш улаа сонугаткан. Тыва АССР-нин Дээди Советиниң Прейдиуму-нун штаттан дашкар инструг-тору.

— А бодунуң уруула-рыңар кижиге, Лидия Ивано-вна? — деп сонургалдым.

— Чангыс болду бис. Ол сес класты дооскан. Иччал-а-жон, мени чангыс уруугу деп бодаванар, уугуларың са-нап четпес м. Кадым кам-галал, бүгү ийиниң чурт-талганы баран болдуруп чо-руурун бүгү аштар—мээниң бистин шуптуусту. Оларын-кадым, аныкын кезин дээр-чүн-ла харымайлар турар бис—деп, ол түнелгине чу-галады.

А ЧАРАШ-ООЛ.

ЧУРУКТА: РСФСР-нин ал-дартыг эмчиге Лидия Ивано-вна Кабышева.

ДЕЛЕГЕЙ БО ХҮННЕРДЕ

Польшаның Москвада делгелгези

Москвада ССРЭ-нин Улус ажил-агы чедикшиктериниң делгелгезиниң делгелгезинге «Польша Улус Республиканың 25 чылы» деп юбилейлиг үлет-пүр делгелгези байырлалдыг байдалга ажиттырган. Бо бол-за улусчу Польшаның боду-нун чуртундан дашкар ор-ганизастап келген делгелгелери-нин эя улуу болуп турар. 27 муң дөрбөлчин метр хире де-вискээрде барык 500 польша буюу-рулелер машиналарын, деригин, калбак херегелдин барзаннарын көргүзүп турар.

Бүгү-эвилел садыг палата-

зынын Президиумунун дарга-зы М. В. Нестеров делгел-генин организастагыларыга ба-йыр чедирген.

Делгелгениң ажилдыкшы-нынга польша чазан төлөдери-нин баштынын, ПНАП ТК-ның Политбюрозунун кежигүтүне кандидат, ПУР-нун Минист-лер Чөвүлелиниң Даргазынң ораакчызы П. Ярошевич, СЭП ТК-ның Политбюрозунун кежигүтү, ССРЭ-нин Минист-лер Чөвүлелиниң Даргазынң бирги ораакчызы Б. Т. Мазу-ров чүе чуталаан.

(СЭТА).

Туруштарның чаңгыс аайы

ВЦСПС-тин төлөдери моол профвеледлериниң Төп чөвү-лелиниң чалаанын сугаар на-йырлалды аян-торуун кылып, июнь 10-дан 20-ге чедир Моол Арат Республикага чоруу турган. Совет профвеледле-риниң төлөдөлериңиң чурттугун аян-бүрү хоорайларында, үлетпүр буюу-рулелерге бо-лаш куражыл-агыларга бар-ган, моол профвеледлериниң дауртукчу ажилдачылары-биле найырлалчы беседаларын кылган.

Амгы делегей байдалынын, делгелгениң профвелед болгаш ажилчы шимчээшкениниң өйү келген бүгү айтырыла-рының талазы-биле ийи чурт-тугун профвеледлериниң үзөл-бадалдарынын болгаш туруштарынын бүрүн чаңгыс аайы беседалар болуп ужура-жышкынар чоруп турда ба-за катал бадыттыган.

Каш хулазеп алган аны-я-зынга коммунисттик болгаш ажилчы партияларын Москва Чөвүлел хуралынын түн-нелдеринге күзелиниң ханга-нын илгерилеп, революстуг антиимпериалисттик демиселге

амгы үениң депшилгелиг бүгү күштериниң чаңгыс эвин улам ыңай быжыгларыга ол үе-лн салышыктын болган дээр-зин демделгези.

Ийи чурттугун профвелед төптериниң төлөдөлериңиң Профвеледлериниң Бүгү-де-легей Федерациянын моон сонгоар-даа быжыгларында боттарынын профвеледлериниң болгаш ажилчы чоннары-нын шийитилирин илгериле-лээн. Олар акы-дуума вьетнам улус-биле боттарынын өп-сет-кил каттыштырылганын дем-делеп, араб чурттарга улау израиль агрессияны буруу шапкан, ГФР-нин неонацисттик болгаш ажалдык бөлүктө-риниң политиказыга улау депшилгелиг болгаш демократ-тыг бүгү күштериниң демисел боттарынын бүрүн деткип турар дугайын меделгези.

Чоокка чымдарла совет бо-лаш моол профвеледлериниң аразыга каш ажилдачыла-ны көгүдериңиң планынын беседалар чоруп турда база чуталаажып көргөн.

(СЭТА).

Сенаттың чугула доктаалы

ВАШИНГТОНДАН июнь 26-да СЭТА-нын корреспон-дентизи А. МЕЛИЯН мынчал-дыр дамыткан:

АКШ-тын конгрессиниң се-нады дугун «Национал хулаз-гелер дугайында» доктаал үн-дүргөш, ону бадылашкынар-нын хей кезиниң шийит-тирлөөнүн сугаар чүдүлүг деп санаан. Ол доктаал даштыкы-га дайын чорудулгаларыга чуртту хоойлужулуда органы-ның чөсүтүүшкүнү чокка киириштербизинче болгаш чеп-сектиг күштер-биле дуза чеди-лер дугайында даштыкы ка-пыг-лаа күрүмениң чазанга алаашкынар бербизинче АКШ-тын президентин кый-гырган.

Ол доктаалы сенат кежи-гүнериниң 16 бадылашкы-нынга улау 70 бадылашкы-ны чүдүлүг деп санаан. Мы-ныг турбизе чурттугун президе-нтин ону наап-ла күүсөдир ужураут доктаал деп санаас, чүгө дээди хоойлужулуда органынң кежигүнериниң сагыш-бодалын илгерилегенин барымады оң болур. Чүгө Вьетнамда дайынын күштө-лүп турар үлгүдериңиң хей-хөй сенат кежигүнериниң бу-руу шап турары эвес, харын Вьетнамда дайын үлгүдери-ныкшак эске-лаа авантюра-лар-ка кире-ле ужураут АКШ база натап таваржы бээрине деп айтылган сагыштырааш-

кын ол доктаалда илгерилет-тинген.

«Национал хулазгелер ду-гайында» доктаалы сенаттың даштыкы херектер комиссия-зынын даргазы Фулбрайт анир чылын-на төлөвилеп кийрген. Ук доктаалга хама-арыштыр шыңгыс чуталаа-жышкынар болгаш ажит-а-жит калжарлашкынар ол үе-нин бүгү дугурузунда болуп келген. Ол доктаал «мээн хол-дарынын хулап алганзыг кыл-дыр» менээ шалтык болуп апар деп сындагаш, сөөлүг парлалга конференция бо-луп турда, президент Никсон анаа ажим-биле ууруланган. Республиканың сенаттың баштынынын ол доктаалы поолуг ужуру-дуза чон кылдыр көргүсөр орадажышкынар-ны база кылган.

Сенаттың даштыкы политика-га хамаарыштыр чазактың баш бурунгаар алган хемчелгери-не чүдүлүг деп, тамша хал бе-рип олурар орган болдуруп ал-ган турар чорукка сагыш-сы-раал бадалдарын хей-хөй се-нат кежигүнерини чуталаан. Илангы АКШ-тын даштыкы политиказы «америк улустун арге-шөлөөнине болгаш тай-бын турарына» кызыгыш-кын болган турар кылдыр сөөл-гү 20 чыл дугурузунда ботта-ныг келген болгай деп, сенат кежигүтү чуталаан.

Италияның күрүне албан-хаакчыларының бүгү-ниити ажил соксадышкыны

РИМ. (СЭТА). Италияда улау ажил соксадышкыны база катар кыптыгып үнгөн: 250.000 күрүне албан-хаак-чылар 48 шакта ажил сок-садышкынын өргөзгөн. Яны-бүрү министрстволарын, статистианың төп институ-лунун, социал-страхование ал-бан черлериниң, казылы бол-гаш эске-лаа черлериниң ажил-дакчылары ажил төлөдери-нейлер, ажил неделзини кы-зырар болгаш албан черлерин-ге профвелед эргейтерин ху-лазеп көрү дугайында негелде-лерин халдырышкан эрге-кагыргаларын ойталаанын чылдаагында ажил сокса-дышкыны чарлаан.

Күрүне албан-хаакчылары-ның боттарының негелдери-ниң деткири-биле чыккаларга болгаш митингилер Италия-нын хей хоорайларында өтө-лээн. Сап министрствозунуң болгаш ашма-монгуң минис-терствозунун муң-мун ажил-дакчылары «Жайларын ча-заа чок болуң!» «Күрүне а-

парадынын демократтыг ре-формазы дээш!» «Чангыс а-жык тилгел!» деп лозуннар-биле итали найысалага чы-каалды үнгөн. Чыккаал хоорай-нын төвүнге шимчээшкы-нин каш шаңтарда санаарат-кан.

ИКП-нин Политбюрозу бо-лаш коммунисттериниң парла-мент бөлүктөрүниң удурулга-зы меделгелди парлап үндү-ргөн. Ол меделгеле илангы чуталаан: «Чуртка демо-краттыг күрүне аппаратын боттандырышкан ойталаан чазак политиканын түнел-линде кризистин шыңгыс бай-далы тургустууга. ИКП-нин Политбюрозу болгаш парла-мент бөлүктөрүниң удурулга-зы амгы байдалда күрүне албан-хаакчыларын байдалы-нын дугайында айтырынын парламентке чуталаажып көөрү эргежок чутулаа деп са-нап турар, чүгө дээр-ге бо ай-тырыг чурттугун демократтыг хежүлгезиниң эя чутулаа со-циал айтыры боуп турар».

МҮРҮНҮ ВЬЕТНАМ. Он-чөмөк, аш-чем болгаш эм аймак чүдүргөн коштар хостаалганы Улусчу чөсөткит күштери-ниң некеттеринче хову оруктарын, джун-глин коккаларын таванып хун бүрүлө шуужуп чоруп турар. Мүрүну Вьетнам-ның патриот бүрүзү — тараачын, үс-дар-

гон, студент, лама хамаан чокка бодунуң төрөң чуртун америк агрессорлардан бо-лаш оларның Сайгонда чалчаларында хостап алгышың херзонге салышыктын киирер дээш орадажып турар. ВНА—СЭТА-ның фотоу.

Бедик үнелел

ПРАГА. (СЭТА). Чехосло-вакияның Национал фронту-нун Төп Комитетиниң Президиуму коммунисттик болгаш ажилчы партияларынң деле-гей Чөвүлел хуралының эр-төмөңнүн болгаш түнелдери-нин дугайын чуталаажып көр-гөш, оң кылган түнелдери-биле бүрүн чөпсөөрөни ту-варын илгерилээн. Ында пар-лап үндүргөн диктандыга чу-галаны-биле амырга, Пре-зидиум Чөвүлел хуралга хулазеп алган документтерин белин-биле үнелээн, чү-гө дээр-ге, ол документтер амгы делегейниң кол айты-рыларына харынын берип турар.

ЧССР-ин Национал фрон-тузү антиимпериалисттик кү-штерин программаныга кат-тыжып, Москвага Чөвүлел ху-ралың түнелдери боттары-нын ажал-чорудулгаларына удурулга болдуруп, про-летаржы интернационализмге болгаш делегей өп-сеткил кат-тыштырылганын принцип-терин көжүдөрткөчү бүгү тү-вөни кылдыр деп, бодунда бак-таалган бүгү организацила-рып кыйгырган.

ТБЧ-ниң юбилейлиг сессиясында

БЕРЛИН. (СЭТА). Июнь 26-да Тайбыңың Бүгү-делгей Чөвүлелиниң юбилейлиг сес-сиязынын кирежикчилери тай-бын камгалар делегей шимчээшкениниң 20 чыл оюнга хоолбаштыр декларация-нын хулазеп алган.

Хулазеп алган декларация-зынга Тайбыңың Бүгү-дел-гей Чөвүлели тайбың дээш хөдөлүп турар хей санын чаа организациаларын, боту-терин болгаш шимчээшкы-нерин сөөлүг чымдарла дугурузунда тыткып келгени-ге байыр чедирген. Ындыг болза-даа тайбың күштериниң чедикшиктери тураажок, тайбын камгалар, импе-риализминң шап халдаашы-нынга улау хөдөлмөшкынер-ни каттыштырының эрге-жок чутулазы бистин хуве-ниривистеген ишпак, канча-даа он хире болуп келбөөн деп, декларацияда меделгези.

Чүгө тайбың дээш деми-селге каттышкан улустар им-периализм болгаш дайын кү-штериниң агрессия үлгүдери-ниң некеттеринге төңчүзү салып шыдар деп, декларацияда чуталаан. Ындыг чаңгыс э-ти турузгарыңа орук болза, тайбың дээш хөдөлүп турар эя аян-бүрү организациа-ларын болгаш бөлүктөрүн кады ажилдажылазы болгаш хөдөлмөшкынер каттыш-тырыштыр болур. Күженишкы-нервасты каттыштырып ал-гаш, тайбын камгалан ша-даар болгаш камгалан алыр-даа ужураут бис!

ТРАНСКОНТИНЕНТАЛЬ ХАРЫЛЗАА

ТОКИО. (СЭТА). Бо чылын япон хоорай Набоцу (Ниягата префектура) биле совет хоорай Находканын аразында Япон далайын дүзү-биле шөйгөн 800 километр узун дурттуг чаа телефон-телеграф кабели адегелдиг аныдап турар.

Шабан-Дельмастың чазак программасы

ПАРИЖ. (СЭТА). Франция-ның премьер-министри Шабан-Дельма чазак програм-мазын Национал хуралга кы-рып, чаа француз чазактың даштыкы болгаш иштики по-литиканың кол утгалышкы-нынын ында тайылбыр-лаан.

Шабан-Дельмастың чута-лааны болза, «Францияны даштыкы харызаалары бир талазында, салгал барымда-лап, эске талазында, үзөл-ба-даларын калба-биле то-дарттынын турар. Мээн бо-далым-биле болза, Франция-ның кол сагыш салышыкын чаңгыс аай чорукка, дүшкүр-лүг чорукту чавырлылары-на болгаш делегей планын-га кады ажилдажылаага ажиттыг кылдыр болуун ро-люн ойнаар төзөөлө, хөдө-лишкынериниң тодартыг ко-стуун кенээр арттарында бо-ду».

Франция «Совет Эвилел

болгаш Чоон талайың чурт-тары-биле кады ажилдажыла-ның политиказын удурулга болдуруп, ол политика эконо-мистик план талазы-биле бо-дунуң үрө-түнелдерин берип, херек кырында политиктиг кады ажилдажылаанын шы-нары болуп эгелеп турар бо-ла» деп, премьер-министр меделгези.

Болуустуң эвилелдерин-ке, илангы Союгу-атлантаа эвилелге болгаш АКШ-биле найырлаш шыңгыс болуп ар-тыр бис деп, Шабан-Дельма база чуталаан. «Нийти рино-кал» чаа кежигүнерин, ылангы Англияны хулазеп алгырыга хамаарыштыр кы-лыгаш дээш, бо айтырыг чу-галаажылааның кол чүдүлү болур болгаш ийинкиге та-лазы-биле Франциянын эви-лелдери-биле болтай ду-гуржур ужураут деп, пре-мьер-министр чуталаан.

Чаңгыс эпти улам быжыгларының үндезини

БЕРЛИН. июнь 26. (СЭТА). Германияның Коммунист партиязынын ТК-зынң По-литбюрозу делегейиң комму-нист болгаш ажилчы пар-тияларын Чөвүлел хура-лының түнелдеринге байыр чедирген. Чөвүлел хуралга хулазеп алдыган «Амгы үе-чадала империализмге улау демиселдин соругалары база коммунист болгаш ажил-чы партияларын антиимпе-риалисттик бүгү күштерин хө-дөлмөшкынериниң чаңгыс эвин» документ коммунист, ажилчы шимчээшкыны чаңгыс эвин улам быжыг-ла-рынын, кижиге төрелгениң өлүмүг дайыны — империа-

лизмге улау делегейиң бүгү ажилчы чоннарының дайы-чы эвилелди эя улау хем-чөсөдир-биле калбартынын үндезиниң тургузуп берип турар» деп, ГПН ТК-нын По-литбюрозу бодунуң медел-гезинде меделгези. АДН агент-тиледин корреспондент Лиссельдорфтан ыңалдыр-дынган.

Патриоттарның согуушкуну

ХАНОЙ. (СЭТА). Мүрүну Вьетнамын хостаарың Улус-чу чөсөткит күштериниң дайышчылары шап халдааш-кынын хемчелгелери ургучу-лелаша, Тывага диктат күш болгаш техника талазы-биле улау когаралы тавар-ыштырып турар.

Вьетнам информас агент-лида дин ала-ка-м-ы-биле алырга, июль 18-че дүзөндө мүрүну-вьетнам патриоттар артиллерияга деткилип ал-гаш, Дуккоа хоорайын чоор-гунда Лонган можада чалга армиянын 25-чи дивизия-ның туружуча болгаш Хау-гун шериг секторунче халлаан.

Дидим халдаашкынын түн-нелде рота чалга соодат-тары ууткаан болгаш 4 шериг судузоон суг дүзүчө киирген.

Июнь 24 болгаш 23-те Кон-тун можада дайының тобу-дугаларынын үзөлдө Мүр-нуу Вьетнамын хостаарың Улусчу чөсөткит күштери-ниң некеттери сайын армия-нын 47-ги полугунуң 2-ги батальонуң 100 ажит солдат-тары болгаш офицерлерин чыккалардан үндүргөн. Лай-зыкын хей санын шериг хө-рөкселди хулаап алгай бо-лаш 6 тайкыны ууткаан.

Политиктиг улуг болушкун

ПАРИЖ, июнь 26. (СЭТА). Делегейиң коммунисттик бо-лаш ажилчы партияларын Москвага болгаш Чөвүлел хуралы политиктиг эя улау ужуру-дузаның болушкуну бо-луп турар деп, ГПН ТК-нын кежигүтү Леон Фейно недела санында үер «Франс ну-вельс» журналга бөгүн би-жээ.

Амгы үеде делегей байда-лы шын болгаш ханы ана-лизтаан «Амгы үе-чадала им-периализмге улау демисел-дин соругалары база комму-нист болгаш ажилчы пар-тияларын, антиимпериали-сттик бүгү күштерин хөдө-лишкынериниң чаңгыс эвин деп хулазеп алдыган доку-менттиң у

